

*Грюнауер Ельга Анастасія Олексіївна, Мороз Катерина Миколаївна,
Мельникова Марина Владиславівна
студентки 3-го курсу факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ ІНТЕРНЕТУ У СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ

Актуальність нашої роботи полягає у дослідженні ролі найпопулярнішої інформаційно-комунікаційної мережі – Інтернету – у впливі на соціальні спільноти та конфліктну комунікацію.

Питанням вивчення соціально-політичних конфліктів та конфліктної комунікації займалися такі вчені як Л. Козер, Р. Дарендорф, К. Боулдінг, М. Маклюен, П. Норріс, К. та Г. Ленг, М. Маккомбс, Д. Шоу і Е. Ноель-Нойманн.

У теперішній час Інтернет містить у собі все те, для чого ще кілька десятиріч тому було потрібно використовувати тони паперу та кілометри відеоплівки: месенджери, соціальні мережі, пошукові системи, реклама та, звісно, інтернет-ЗМІ, що є повним аналогом електронних та печатних ЗМІ. За М. Маклюеном, саме електронні ЗМІ занурили людство у простір, де інформація доступна усім і кожному і отримати її можна майже миттєво, що призводить до того, що людина вже не може поступово будувати своє світосприйняття і вимушена враховувати одразу всі фактори, а оскільки на їх аналіз просто немає часу, доводиться покладатися на власну інтуїцію, або просто приймати на віру [1, с. 18].

За теорією «Громадянського Нездужання» ЗМІ насаджують конфліктність, негативізм і мають деградуючий вплив, що викликає політичну недовіру, а згодом призводить до конфліктів на цьому підґрунті [1, с. 22].

М. Маккомбс та Д. Шоу зазначають, що ЗМІ зазвичай подають конфліктні ситуації у якості найважливіших, або перетворюють будь-які ситуації на конфлікти, які стосуватимуться кожного, щоб не втрачати свого статусу «джерела достовірної інформації», а саме тому ЗМІ підтримують певний рівень напруженості в суспільстві, що нерідко стає негативним фактором у формуванні соціальної поведінки [1, с. 35-36].

Для того, щоб виявити рівень соціальної напруженості у суспільстві та можливість виникнення негативної соціальної поведінки, за

допомогою віртуальної анкети, де були розміщені питання, які стосувалися теми дослідження, нами було проведене коротке соціальне опитування, у якому взяли участь 100 осіб віком від 18 до 50 років. Після заповнення анкети респондентів було поділено на дві вікові групи: від 18 до 30 та від 31 до 50 років.

Отже, серед осіб до 30 років 66% проводить у Інтернеті більше 8 годин на день. Серед осіб старше 31 року більшість (40%) проводить у Інтернеті 2-4 години на день. Молодші за 30 найчастіше (76% згадувань) витрачають свій час саме у спілкуванні в соціальних мережах. Серед старших за 31 «зависання» у соцмережах має меншу популярність (46% згадувань), а найпопулярнішим є читання новин (60% згадувань). Отримувати інформацію про важливі соціальні та політичні події молодші за 30 (94%) і старші за 31 (92%) також воліють з інтернет-ресурсів (у тому числі Telegram-каналів). Джерелом, що заслуговує найбільше довіри молодші за 30 (82%) та старші за 31 (78%) також назвали інтернет-ресурси та соціальні мережі.

Молодші за 30 «дуже часто» (26%) та «скоріше часто» (46%) бажають обмінятися зі своїми близькими та знайомими свіжими новинами про політику, а серед старших за 31 ці відсотки знижуються до 18% та 36% відповідно. Сперечатися та дискутувати «дуже часто» (8%) та «часто» (46%) полюбують молодші за 30, а от старші за 31 роблять це «рідко» (48%), або «ніколи» (22%). Серед молодших за 30 44% «у цілому політично активних» і 48% «у цілому політично неактивних», а серед старших за 31 процент «у цілому активних» помітно знижується (36%) і «у цілому неактивних» тримається на позначці 46%. Вважають, що впливати на політичну ситуацію шляхом мітингів та демонстрацій «звісно можуть» (38%) і «скоріше можуть» (44%) такі ж люди, як і вони, з молодших за 30 та «звісно можуть» (24%) і «скоріше можуть» (42%) зі старших за 31. Проте вдаватися до насильницьких методів однозначно не бажають 54% молодших за 30 і 58% старших за 31: обидві категорії воліють вирішувати усі питання дипломатичним та правовим шляхом.

За концепцією «Спіралі мовчання» Е. Ноель-Нойманн, люди схильні приховувати свої погляди від інших, якщо відчувають, що їх думка не відповідає поглядам більшості, а ЗМІ та соціальні мережі прискорюють дію такої «спіралі» [2]. Яскравим прикладом найбільш «конфліктних» є політичні погляди. Отже, у соціальних мережах свою політичну думку однаково «скоріше висловлюють» (32%) і «взагалі

не висловлюють» (32%) молодші за 30 та «скоріше не висловлюють» (34%) і «взагалі не висловлюють» (48%) старші за 31. Участь у обговоренні актуальних політичних подій у соціальних мережах відомих політичних діячів «скоріше беруть» по найважливішим для них питанням 42% молодших за 30 і «скоріше не беруть» без особливого запрошення 40% старших за 31.

Повертаючись до теорії М. Маккомбса та Д. Шоу про ЗМІ, ми хочемо зазначити, що «в цілому достовірним джерелом інформації» ЗМІ вважають 62% молодших за 30 і 38% вважають їх занадто суб'єктивним джерелом. Серед старших за 31 найбільше осіб (52%) відзначили, що ЗМІ подають занадто суб'єктивну інформацію, а 42% погодились із тим, що незалежні ЗМІ є достовірним джерелом інформації. А от найбільш поширеними станами після отримання політичної інформації зі ЗМІ виявилися смуток та розчарування і в молодших за 30 (38%), і в старших за 31 (50%). Агресію та невдоволення відчують лише 22% молодших за 30 та 12% старших за 31.

Отже, рівень соціальної напруженості виявився помірним, а представники обох категорій воліють вирішувати будь-які соціально-політичні конфлікти лише дипломатичним шляхом без використання насильницьких методів.

В утворенні соціально-політичних конфліктів Інтернет грає роль майданчика для розповсюдження необхідної політичної інформації, яка могла б керувати суспільними настроями. І якщо звернути увагу на кількість новин з політичного фронту, сповнених болем та жалом, стає абсолютно зрозумілим, чому саме смуток і розчарування є найпоширенішими станами.

Також Інтернет грає роль каталізатору соціально-політичних конфліктів через соцмережі та месенджерах, у яких будь-яка людина фактично анонімно може висловити будь-яку думку у будь-якій формі.

Список використаних джерел

1. Атанесян А. В. Актуальні проблеми сучасних політичних та конфліктних комунікацій. Єреван : ЄГУ, 2008. 302 с.
2. Ноель-Нойманн Е. Суспільна думка. Відкриття спіралі мовчання / пер. з нім. Н. С. Мансурова., Москва : «Прогресс-Академия», 1996. 352 с.

Науковий керівник: к.політ.н., доцент Третьякова Т. М.